

USZCZELNIENIE SYSTEMU PODATKOWEGO W POLSCE

redakcja naukowa Dominik J. Gajewski

ZAGADNIENIA PODATKOWE

USZCZELNIENIE SYSTEMU PODATKOWEGO W POLSCE

redakcja naukowa Dominik J. Gajewski

ZAGADNIENIA PODATKOWE

Zamów książkę w księgarni internetowej

proinfo.pl
księgarnia internetowa

Stan prawny na 31 sierpnia 2020 r.

Recenzent
Prof. dr hab Janusz Kudła

Wydawca
Grzegorz Jarecki

Redaktor prowadzący
Kinga Zając

Opracowanie redakcyjne
Trzy kropki Joanna Maź

Projekt okładek serii
Wojtek Kwiecień-Janikowski, Przemek Dębowski

prawolubni

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przysługujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

Szanujmy prawo i własność
Więcej na www.legalnakultura.pl
Polska Izba Książki

© Copyright by Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2020

ISBN 978-83-8223-689-7

Dział Praw Autorskich
01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33
tel. 22 535 82 19
e-mail: ksiazki@wolterskluwer.pl

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	9
---------------------	---

Część I

Anna Drywa

Uszczelnianie systemu podatkowego a problemy, których nie możemy tracić z pola widzenia. Rozważania na przykładzie prawa podatnika do prywatności	15
--	-----------

Dominik J. Gajewski

Instrumenty hybrydowe a uszczelnienie systemu podatkowego	31
--	-----------

Piotr Karwat, Jarosław Wierzbicki

Uszczelnianie podatków w kontekście koncepcji/postulatów reformy systemu podatkowego	45
---	-----------

Jacek Leńczuk

Granice autonomii prawa podatkowego	61
--	-----------

Dominik Mączyński

„Uszczelnianie” a zasady konstrukcyjne podatku od wartości dodanej	75
---	-----------

Wojciech Morawski

Zaufanie w czasach zwalczania unikania opodatkowania.....	93
--	-----------

Adam Nita

Dwuinstancyjność postępowania podatkowego jako instrument weryfikacji nieostatecznych rozstrzygnięć w sprawach podatkowych.....	107
--	------------

Adam Olczyk

Instytucja indywidualnej interpretacji przepisów prawa podatkowego wobec uszczelniania systemu podatkowego.....	121
--	------------

Wojciech Sztuba, Małgorzata Dankowska

Proporcjonalność użytych w Polsce środków antyabuzyjnych. Ich wpływ na ograniczenie agresywnej optymalizacji i konkurencyjność inwestycyjną kraju.....	139
---	------------

Część II

Jacek Brolik

Wykładnia prawa a uszczelnianie prawa podatkowego	165
--	------------

Paweł Borszowski

Czynność odpowiednia – definicja legalna	171
---	------------

Stefan Babiarz

Podatkowa grupa kapitałowa. Status podatkowy. Wybrane problemy	181
---	------------

Krzysztof Winiarski

Formy przeciwdziałania unikaniu opodatkowania w polskim systemie prawnym w zakresie podatków dochodowych. Wybrane problemy orzecznicze	193
---	------------

Bogumił Pahl

Zmiana definicji „budowla” jako jeden z warunków <i>sine qua non</i> uszczelnienia systemu podatków lokalnych.....	209
---	------------

Jadwiga Glumińska-Pawlic

Klauzula przeciwko unikaniu opodatkowania jako instrument uszczelniania systemu podatkowego	225
--	------------

Tomasz Grzybowski

Wpływ nowych narzędzi uszczelniania systemu VAT na orzeczniczą doktrynę dobrej wiary	239
---	------------

Ziemowit Kukulski

Nowe klauzule antyabuzyjne w Konwencji Modelowej OECD i Konwencji Modelowej ONZ	255
--	------------

Ewa Gwardzińska

Instytucja zabezpieczenia celnego jako gwarant pokrycia długu celnego	271
--	------------

Krzysztof Teszner

Kontrola celno-skarbowa jako kontrola twarda – narzędzie służące eliminowaniu transakcji karuzelowych..... 289

Maciej Ślifirczyk

Modyfikowanie odpowiedzialności płatnika w celu przeciwdziałania unikaniu i uchylaniu się od opodatkowania – ocena rozwiązań..... 305

Monika Laskowska

Skuteczność niektórych instrumentów uszczelniania systemu podatkowego – analiza na przykładzie art. 15e u.p.d.o.p..... 315

Część III

Stanisław Bogucki

Dążenie ustawodawcy do uszczelniania podatku od czynności cywilnoprawnych..... 343

Anna Dumas

Podatek od niezrealizowanych zysków (*exit tax*) w kontekście regulacji wprowadzonych w Polsce oraz w aspekcie unijnym..... 371

Marek Gizicki, Jakub Pachecka

Sankcje grożące za unikanie opodatkowania..... 387

Tomasz Kolanowski

Skuteczność wymiany informacji pomiędzy państwami jako środek w walce z unikaniem opodatkowania..... 409

Mikołaj Kondej

Granice możliwości uszczelniania systemu prawnego za pomocą klauzul antyabuzyjnych..... 429

Witold Modzelewski

Podzielona płatność w podatku od towarów i usług: istota, doświadczenia, kierunki zmian..... 447

Krzysztof Radzikowski

Prawo karne w służbie uszczelnieniu systemu podatkowego: czy zaostrzone sankcje za tzw. przestępstwa fakturowe uderzają w wyłudzenia VAT?..... 457

Szymon Obuchowski

Obowiązek raportowania schematów podatkowych (MDR) a zaufanie do władzy publicznej..... 475

Aleksander Werner

Klauzula antyabuzyjna a nadużycie prawa w świetle dyrektywy 2011/96 w sprawie wspólnego systemu opodatkowania stosowanego w przypadku spółek dominujących i spółek zależnych 497

Roman Wiatrowski

Obowiązek zapewnienia skutecznego poboru VAT w orzecznictwie Naczelnego Sądu Administracyjnego..... 515

Anna Drywa

USZCZELNIANIE SYSTEMU PODATKOWEGO A PROBLEMY, KTÓRYCH NIE MOŻEMY TRACIĆ Z POLA WIDZENIA. ROZWAŻANIA NA PRZYKŁADZIE PRAWA PODATNIKA DO PRYWATNOŚCI¹

1. Wprowadzenie

Podnoszenie poziomu efektywności fiskalnej podatków jest problemem istotnym, ale nie oznacza to jednocześnie, że bezrefleksyjnie należy podporządkować mu wszystkie inne kwestie. Eliminację (zmniejszenie) luki podatkowej przyjęto za priorytet polityki państwa², bowiem zakres i dynamika zjawiska popełniania przestępstw podatkowych stanowią realne zagrożenie dla bezpieczeństwa fiskalnego państwa. Pakiet wprowadzanych do przepisów podatkowych zmian nie ogranicza się wyłącznie do zapobiegania oszustwom podatkowym, ale również m.in. służy poszerzeniu bazy podatkowej. Prawo podatkowe należy do grupy prawa publicznego, które za przedmiot ma złożone relacje. Władza publiczna gwarantuje jednostce określony zakres praw i wolności, ale jednocześnie jest zmuszona je ograniczać w celu realizacji interesu ogółu społeczeństwa. Podejmowane działania wymagają odpowiedniego wyważenia interesów publicznego i prywatnego.

Wprowadzane zmiany przepisów podatkowych muszą być dobrej jakości oraz odpowiadać zasadom techniki legislacyjnej, ponadto nie mogą powodować nadmiernej dysproporcji pomiędzy ochroną interesu publicznego i prywatnego. Obie wartości wymagają zabezpieczenia, dlatego ewentualne zmiany, którym przyświeca cel uszczelnienia

---

¹ Badania naukowe prowadzone w ramach projektu badawczego finansowanego przez Narodowe Centrum Nauki, nr 2018/31/D/HS5/00543.

² Por. np. uchwała Nr 31 Rady Ministrów z 24.04.2019 r. w sprawie Wieloletniego Planu Finansowego Państwa na lata 2019–2022 (M.P. poz. 429), załącznik – Wieloletni Plan Finansowy Państwa na lata 2019–2022, s. 12 i n. oraz 43 i n.

systemu podatkowego, powinny być przeprowadzone rozważnie, mimo że ustawodawca ma naturalną tendencję do marginalizowania interesu podatnika.

Celem rozważań jest zwrócenie uwagi na to, że o ile samo dążenie do podniesienia efektywności fiskalnej podatków zasługuje na aprobatę oraz jest działaniem potrzebnym i pożądanym, o tyle pozyskiwanie dochodów budżetowych musi odbywać się z poszanowaniem praw podatników oraz ich interesu³. Tymczasem można odnieść wrażenie, że postulat tzw. uszczelnienia⁴ systemu podatkowego stał się nadużywanym i wygodnym uzasadnieniem dla wprowadzania restrykcyjnych regulacji, które zbyt daleko ingerują w wolności i prawa obywatelskie. Jednocześnie trzeba zaznaczyć, że celem opracowania nie jest opis i ocena regulacji podatkowych wprowadzanych przez ustawodawcę w zamiarze „uszczelnienia” systemu podatkowego, a jedynie zwrócenie uwagi na wybrane problemy, które nie są dostrzegane *prima facie*, jednak łącznie analizowane świadczą o podejściu ustawodawcy do praw podatnika. Niniejsze rozważania mają wywoływać refleksję w zakresie wpływu regulacji uszczelniających na dostrzegalną tendencję ograniczania zakresu prywatności podatnika.

Pożądane jest, aby ustawodawca, zmieniając przepisy podatkowe, podjął wysiłek wypracowania modelu tego, jak dalece dobro indywidualne (interes jednostki) chce podporządkować dobru publicznemu (interesowi publicznemu)⁵. Powinna temu towarzyszyć refleksja, że w pewnych przypadkach osiągnięcie określonych celów fiskalnych okupione jest zbyt dużymi kosztami, także poprzez nadmierną ingerencję w sferę prywatną jednostki. Dla podatnika istotne jest to, aby ustawodawca miał jasną wizję tej koncepcji i konsekwentnie ją realizował, zapewniając tym samym podatnikowi minimalną stabilność jego sytuacji. Trzeba bowiem pamiętać o tym, że pośród innych czynników także ukształtowanie sytuacji prawnej podatnika wpływa na postawy podatników, ich skłonność do ponoszenia ciężaru podatkowego albo ucieczki przed obciążeniami podatkowymi lub nawet rezygnacji z aktywności, zatem również w interesie fiskalnym

³ Por. np. W. Nykiel, *O potrzebie równowagi między uprawnieniami i obowiązkami podatnika oraz organów podatkowych*, „Prawo i Podatki” 2005/12.

⁴ Sam termin „uszczelnianie” systemu podatkowego ma krótki rodowód, wszedł do języka polityki, publicystyki oraz ekonomii w związku z dostrzeżonym, nagłym problemem utraty podatkowych dochodów budżetowych i koniecznością zareagowania na to zjawisko. Naukowcy, przedstawiciele nauk prawnych dla określenia tego problemu posługiwali się dotąd raczej pojęciem podnoszenia efektywności fiskalnej podatków (zob. np. B. Brzeziński, K. Lasiński-Sulecki, W. Morawski, *Poprawa efektywności systemu podatkowego. Nowe narzędzia prawne w VAT i akcyzie*, Warszawa 2018). Ponieważ luka podatkowa niestety systematycznie się powiększała (zgodnie z szacunkami Ministerstwa Finansów luka w podatku od towarów i usług w 2015 r. wynosiła 24,2%, <https://www.gov.pl/web/finanse/uszczelnienie-systemu-podatkowego>, dostęp: 23.06.2020 r.), a sam problem stał się sprawą priorytetową, to mimo że można określić „uszczelnianie systemu podatkowego” zarzucić co najmniej niezgrabność językową i potoczny charakter, z uwagi na swoje, jak sądzę użytkowe walory, wdarło się także do języka doktryny prawa.

⁵ Por. A. Gomułowicz, *Podatnik a państwo* [w:] *Procedury podatkowe – gwarancje procesowe czy instrument fiskalizmu?*, red. H. Dzwonkowski, Warszawa 2005, s. 63; W. Łączkowski, *Ekonomiczne i socjalne prawa człowieka a dobro wspólne* [w:] *Godność człowieka a prawa ekonomiczne i socjalne. Księga jubileuszowa wydana w piętnastą rocznicę ustanowienia Rzecznika Praw Obywatelskich*, Warszawa 2003, s. 44 i n.

państwa leży dbałość o sytuację prawną podatników, tak aby w jak najszerszym stopniu aprobowali oni nałożone na nich obowiązki, i zaznaczyć trzeba, że wpływa na to nie tylko (jak chciałby to widzieć ustawodawca) faktyczna wysokość ciężarów podatkowych⁶.

Działania ustawodawcy w celu podniesienia efektywności fiskalnej podatków muszą nosić znamię proporcjonalności. Nie mogą być wprowadzane za wszelką cenę i wiązać się z nadmiernym ograniczaniem praw podatników, m.in. ich prywatności czy nakładaniem na nich wielu kolejnych obowiązków różnej natury, tym samym wymuszając wypełnianie kolejnych formalności, a nawet zmianę praktyki w zakresie prowadzonej działalności. Działania ustawodawcy zmierzające do podniesienia efektywności fiskalnej podatków nie mogą wiązać się z negatywnymi konsekwencjami dla przeciętnego podatnika, a wypełnienie nowych, dodatkowych obowiązków, nałożonych w związku z uszczelnianiem systemu podatkowego, nie powinno być dla niego pracochłonne, czasochłonne czy kosztowne lub prowadzić do braku akceptacji, a nawet sprzeciwu z uwagi na naruszenie jego praw. Jeżeli okaże się, że wprowadzane regulacje utrudniają podatnikowi jego codzienne realizowanie celów gospodarczych, ograniczają jego prawa czy po prostu są uciążliwe, to mamy do czynienia z uzasadnionymi podstawami do tego, aby twierdzić, iż ustawodawca nie ochronił uczciwych podatników i tak, jak popełniane przestępstwa podatkowe powodują negatywne konsekwencje dla większości, czyli uczciwych podatników, podobnie uszczelnianie systemu podatkowego również odbywa się ich kosztem.

Wobec powyższych, ogólnych uwag zaznaczyć trzeba, że dalsze rozważania prowadzone będą wyłącznie w zakresie prawa podatnika do prywatności. Jest to jeden z aspektów, który wydaje się dzisiaj niedostrzegany przez ustawodawcę i co gorsza nieszanowany przez samych podatników, mimo że prawo do prywatności jest jednym z najważniejszych praw obywatelskich. Europejska filozofia praw człowieka, która ukształtowała świadomość Europejczyków, podkreśla wielowymiarowość jednostki⁷. Poszanowanie praw człowieka i obywatela jest fundamentem istnienia współczesnego państwa demokratycznego. Ponadto trzeba podkreślić, że podatnika w pierwszej kolejności należy postrzegać jako człowieka i obywatela, a dopiero w drugiej można dostrzegać w nim podmiot zobowiązany do ponoszenia ciężarów publicznoprawnych⁸. Z uwagi na rozwój technologiczny w najbliższej przyszłości problem prawa podatnika do prywatności może stać się kwestią wymagającą pogłębionej refleksji i przyjęcia konkretnych, szerszych standardów jej ochrony.

⁶ Por. J. Kiszka, *Ochrona podatnika w prawie polskim*, „Przegląd Podatkowy” 2009/9, s. 3.

⁷ Por. J. Zajadło [w:] *Ochrona praw jednostki*, red. Z. Brodecki, Warszawa 2004, s. 27 i n.

⁸ Por. B. Szczurek, *Koncepcja ochrony praw podatnika. Geneza, rozwój, perspektywy*, Warszawa 2008, s. 39.

2. Prawo podatnika do prywatności

W obliczu dokonujących się zmian cywilizacyjnych, w szczególności rewolucji technologicznej oraz kierunku działań ustawodawcy, a także praktyki organów podatkowych, może dziwić, że kwestia prywatności podatnika nie jest problemem często poruszonym. Wymaga ona w najwyższym stopniu uwagi i refleksji.

Normy prawa podatkowego mają charakter ingerencyjny, czyli wkraczają w sferę praw i wolności człowieka, przede wszystkim w sferę jego własności, ale przy okazji realizacji obowiązków podatkowych naruszają szereg innych, w tym prywatność⁹. Prawo podatkowe z samej swej istoty stanowi zatem niejako uprawnienie dla organów podatkowych do wykonywania szczególnego rodzaju władztwa nad obywatelem, wkroczenia bezpośrednio w jego sferę osobistą, w szczególności majątkową (często bardzo daleko), w celu wyegzekwowania od niego należnego świadczenia podatkowego¹⁰. W związku z powyższym ustawodawca powinien w sposób należyty zabezpieczyć interes podatnika, tak aby jego przekonanie o konieczności uiszczenia podatku współgrało z przekonaniem, że jego prawa w procesie realizacji zobowiązań podatkowych są należycie zabezpieczone i nie są naruszane w sposób nieproporcjonalny do przyjętego celu¹¹.

Prawo do prywatności to fundamentalne prawo człowieka, klasyfikowane jako prawo człowieka pierwszej generacji. Jest zagwarantowane w Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka z 10.12.1948 r. (art. 12), Międzynarodowym Pakcie Praw Obywatelskich i Politycznych z 19.12.1966 r.¹² (art. 17), Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności z 4.11.1950 r.¹³ (art. 8), Karcie Praw Podstawowych Unii Europejskiej¹⁴ (art. 7), a w polskim porządku prawnym przede wszystkim w art. 47 i 51 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z 2.04.1997 r.¹⁵ Jest chronione w większości współczesnych porządków prawnych.

Rozważania nad prawem do prywatności utrudnia fakt, że prywatność nie jest jednolicie rozumiana. Analizowana jest nie tylko przez prawników, ale także filozofów, socjologów, psychologów czy antropologów. Co więcej, jej pojmowanie wciąż ewoluuje. Choć stanowi immanentny element porządku społecznego¹⁶, to rozumienie prywatności i jej doświadczanie pozostaje w ścisłym związku z całościowym warunkiem kulturowym

⁹ Por. B. Brzeziński, *Szkice z wykładni prawa podatkowego*, Gdańsk 2002, s. 10; S. Rosmarin, *Prawo podatkowe a prawo prywatne w świetle wykładni prawa*, Lwów 1939, s. 208 i n.

¹⁰ Por. T. Zaborek [w:] *Ordynacja podatkowa w teorii i praktyce*, red. B. Kucia-Guściora, M. Münnich, L. Bielecki, A. Krukowski, Lublin 2008, s. 37.

¹¹ Por. T. Zaborek [w:] *Ordynacja...*, red. B. Kucia-Guściora, M. Münnich, L. Bielecki, A. Krukowski, s. 37 i n.

¹² Dz.U. z 1977 r. Nr 38, poz. 167.

¹³ Dz.U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284 ze zm.

¹⁴ Dz.Urz. UE C 202 z 2016 r., s. 389.

¹⁵ Dz.U. Nr 78, poz. 483 ze zm.

¹⁶ Por. R. Dopierała, *Prywatność w perspektywie zmiany społecznej*, Kraków 2013, s. 51 i n.

i cywilizacyjnych. Nie istnieje uniwersalna i niezmienna przestrzeń prywatności. Jednocześnie prywatność stanowi niezaprzeczną wartość dla współczesnego społeczeństwa, fakt, że wymaga prawnej ochrony, nie jest kwestionowany. Prawo do prywatności jest pojęciem o ogólnym charakterze, dodatkowo jest bardzo złożone, a wyznaczenie jego precyzyjnych granic powoduje niebagatelne trudności.

Stworzenie współczesnej (koniec XIX w.), samoistnej koncepcji prawa do prywatności (*the right to privacy*) przypisuje się S.D. Warrenowi i L.D. Brandeisowi¹⁷. Prawo do prywatności, najogólniej rzecz ujmując, utożsamiają z prawem do bycia pozostawionym w spokoju, przyjmując za sędzią Cooleyem frazę „the right to be let alone”¹⁸. Od tamtej pory kwestie problemów definicyjnych, które z uwagi na wąskie ramy tego opracowania pozostają poza obszarem rozważań, są wciąż aktualne. Nie wypracowano bowiem uniwersalnej, akceptowanej przez większość, definicji prawa do prywatności. Jednak fraza „the right to be let alone” oddaje istotę prawa do prywatności, mimo że nie pozwala na precyzyjne wyznaczenie jego granic. Na gruncie polskiej nauki podobne stanowisko przyjął A. Kopff, uznając, że prawo do prywatności to prawo jednostki do życia swym własnym życiem, układanym według własnej woli, z ograniczeniem do niezbędnego minimum wszelkiej ingerencji zewnętrznej¹⁹.

O ile przyjmiemy, że prywatność stanowi przestrzeń fizycznej i psychicznej niedostępności, w ramach której jednostka decyduje o możliwości, formie i zakresie dostępu do niej, to manifestacja tak rozumianej prywatności przyjmuje trzy wymiary: relacyjny (regulacja kontaktów społecznych; ustalanie charakteru i rodzaju relacji), informacyjny (ustalanie charakteru i zasobu udostępnianych informacji; zdolność jednostki do kontrolowania informacji odnoszących się do niej) i fizyczny (fizyczna dostępność do osoby; osobista przestrzeń)²⁰. Prywatność to zatem w istocie decydowanie o wszystkich aspektach własnego życia²¹. Element decyzyjności, autonomii jest nieodłącznie związany z pojęciem prywatności. Jednostka wypracowuje strategię nieujawniania informacji, działań czy przeżyć albo regulacji dostępu do swojej przestrzeni, zatem sfera ta jest ściśle związana

¹⁷ Artykuł autorstwa Warrena i Brandeisa odegrał kluczową rolę w rozwoju prawa do prywatności, mimo że to nie oni pierwsi posłużyli się frazą „the right to be let alone”, albowiem przed nimi uczynił to sędzia T. McIntyre Cooley, zob. przypis nr 10: S.D. Warren, L.D. Brandeis, *The Right to Privacy*, „Harvard Law Review” 1890/5, vol. IV, przedruk: Leopold Classic Library. Niemniej jednak problem prawa do prywatności został przez Warrena i Brandeisa kompleksowo omówiony. Do ich pracy odwołują się przedstawiciele doktryny różnych porządków prawnych, podzielając lub krytykując wyrażone w niej poglądy, jest ona do dziś źródłem inspiracji. Por. np. J.D. Sieńczyło-Chlabicz, *Naruszenie prywatności osób publicznych przez prasę. Analiza cywilnoprawna*, Kraków 2006, s. 30.

¹⁸ S.D. Warren, L.D. Brandeis, *The Right...*, s. 7.

¹⁹ A. Kopff, *Koncepcja praw do intymności i do prywatności życia osobistego. Zagadnienia konstrukcyjne*, „Studia Cywilistyczne” 1972, t. XX, s. 30.

²⁰ Por. R. Dopierała, *Prywatność...*, s. 22 i n.

²¹ W. Szyszczkowski, *Prywatność w Stanach Zjednoczonych, jej ochrona i realizacja* [w:] *Prawa i wolności obywatelskie w państwach kapitalistycznych*, red. W. Góralski, Warszawa 1979, s. 226, za: A. Sakowicz, *Prywatność jako samoistne dobro prawne (per se)*, „Państwo i Prawo” 2006/1, s. 22

Publikacja zawiera omówienie problematyki uszczelniania systemu podatkowego zarówno z punktu widzenia prawa podatkowego materialnego, jak i procesowego, a także prawa unijnego i międzynarodowego. Autorzy analizują ponadto wątki ekonomiczne, które należy uznać za coraz częstszy element związany z procesami unikania opodatkowania.

W opracowaniu przedstawiono m.in.:

- uszczelnianie systemu podatkowego w relacji do prawa podatnika do prywatności,
- regulacje w zakresie uszczelniania VAT,
- dwuinstancyjność postępowania podatkowego z ukazaniem jej apelacyjno-kasacyjnego charakteru,
- problem interpretacji indywidualnych,
- zagadnienia proporcjonalności środków antyabuzyjnych w kontekście różnych regulacji uszczelniających,
- legalną definicję klauzuli przeciw unikaniu opodatkowania,
- problematykę podatkowej grupy kapitałowej,
- instytucję zabezpieczenie długu celnego,
- problematykę kontroli celno-skarbowa,
- krytyczną analizę odpowiedzialności płatnika.

Dominik J. Gajewski – doktor habilitowany nauk prawnych, profesor Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie, kierownik Zakładu Prawa Podatkowego SGH; kierownik Centrum Analiz i Studiów Podatkowych SGH; sędzia Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie (od 2017 r. delegowany do Izby Finansowej Naczelnego Sądu Administracyjnego); kierownik Zespołu Analiz Ekonomicznych w Biurze Orzecznictwa NSA; w latach 2014–2016 członek Rady Konsultacyjnej Prawa Podatkowego przy Ministrze Finansów; członek Rady ds. Przeciwdziałania Unikaniu Opodatkowania powołany przez Ministra Finansów.

PARTNEREM PUBLIKACJI JEST CENTRUM ANALIZ I STUDIÓW PODATKOWYCH
SZKOŁY GŁÓWNEJ HANDLOWEJ W WARSZAWIE

ZAMÓWIENIA:
INFOLINIA 801 04 45 45
ZAMOWIENIA@WOLTERSKLUPER.PL
WWW.PROFINFO.PL

ISBN 978-83-8223-689-7

WOLTERS KLUWER POLECA

**PRZEGLĄD
PODATKOWY**